

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/245/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111244446
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1111244446.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Milana Chalupku a JUDr. Janky Richterovej, v právnej veci navrhovateľa: Š. Š.B., R.. XX.X.XXXX, D. D., N. X, zastúpeného advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners s.r.o., IČO: 35 955 341, Radlinského č. 2, Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika zast. Národnou bankou Slovenska, Imricha Karvaša č. 1, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12. januára 2016 č. k. 9C/182/2011-154 takto

o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti p o t v r d z u j e .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal zaplatenia 432 eur z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (NBS) pri výkone dohľadu nad Podielovým družstvom slovenské investície (ďalej len „Družstvo“). Ďalej súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Odporcovi súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že Úrad pre finančný trh (ďalej len "úrad") rozhodnutím z 21.03.2002 schválil Družstvu Prospekt investície, pri ktorom Družstvo požiadalo návrhom na začatie konania doručeným úradu dňa 16.04.2003 o schválenie jeho dodatku. Dňa 02.06.2008 uzavrelo Družstvo s obchodníkom s cennými papiermi Zmluvu o riadení portfólia, podľa ktorej sa obchodník s cennými papiermi ako obhospodarovateľ zaviazal riadiť portfólio Družstva ako jeho klienta v súlade so schváleným Prospektom investícií a jeho dodatkami, čo v sebe zahŕňalo hospodárenie s portfóliom klienta na základe rozhodnutia obhospodarovateľa, sledovanie a vyhodnocovanie spravovaného portfólia, obstarávanie predaja cenných papierov z portfólia klienta, uschovávanie a správu cenných papierov, optimalizáciu portfólia, poskytovanie konzultácií a finančných analýz. Obchodník s cennými papiermi sa zaviazal zabezpečiť mieru zhodnotenia portfólia klienta vo výške 8 % ročne. Po obdržaní výpovede obchodníka s cennými papiermi zo zmluvy o riadení portfólia z 30.03.2010 Družstvo požiadalo listom z 15.04.2010 Národnú banku Slovenska o preskúmanie postupu obchodníka s cennými papiermi a o výkon dohľadu na mieste dôvodiac, že výpoveďou zmluvy sa Družstvo dostalo do zložitej situácie, pretože obchodník s cennými papiermi zabezpečoval pre Družstvo odbyť výrobkov, Družstvo muselo pozastaviť prijímanie nových členských vkladov od existujúcich alebo nových členov, ako aj pozastaviť vyplácanie vyrovnacích podielov pre vystupujúcich členov, vyplácanie deklarovaných výnosov z prijatých členských vkladov a ostatných peňažných súm prijatých od svojich členov. Družstvo poukázalo na rozsiahlu majetkovú škodu, ktorú mu mal obchodník s cennými papiermi spôsobiť pri plnení zmluvy a ktorá podľa predbežnej kalkulácie dosahovala sumu viac než 20 miliónov

eur. Ďalším listom z 23.04.2010 žiadalo Družstvo Národnú banku Slovenska o zjednanie nápravy v činnosti obchodníka s cennými papiermi, pretože tento si neplnil svoje základné povinnosti voči Družstvu ako subjektu dohliadanému zo strany NBS spočívajúce v zabezpečení zhodnotenia finančných prostriedkov jemu zverených do správy. NBS rozhodnutím z 26.08.2010, č. OPK-5664/1-5/2010 zastavila konanie začaté na žiadosť Družstva o schválenie dodatku k Prospektu investície z dôvodu, že i napriek poskytnutiu dodatočnej lehoty na odstránenie nedostatkov žiadosť neobsahovala náležitosti stanovené zákonom. Správnosť rozhodnutia potvrdila Banková rada NBS rozhodnutím zo 07.12.2010, č. GUV-1744/2010. Uvedeným rozhodnutiam predchádzala výzva NBS z 10.05.2010 na odstránenie nedostatkov žiadosti o schválenie Prospektu investície z 28.04.2010, ako aj doplnenia dodatku k Prospektu investície, pričom rozhodnutím z 10.05.2010, č. OPK-5664/1-2/2010 NBS prerušila konanie podľa § 21 ods. 1 písm. a) zák. č. 747/2004 Z.z. o dohľade. NBS zistiac pri výkone dohľadu na diaľku niektoré skutočnosti nasvedčujúce tomu, že neznámy páchatel' spáchal skutok, ktorý by mohol naplniť znaky skutkovej podstaty trestného činu, podala dňa 27.07.2010 trestné oznámenie. Ďalej súd prvého stupňa v rámci zisťovania skutkového stavu zistil, že Okresný súd Bratislava I uznesením z 11.04.2011, č. k. 3K/95/2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 05.05.2011, vyhlásil konkurz na majetok Družstva ako úpadcu a do funkcie správcu bol ustanovený Mgr. Marek Letkovský. Vo vyjadrení k výzve Okresného súdu Bratislava I na predloženie správy o stave konkurzu správca konkurznej podstaty uviedol, že v záujme úpadcu je vedených približne 200 súdnych konaní, z ktorých väčšina je tvorená uplatnenými nárokmi z odporovateľných právnych úkonov vykonaných pred vyhlásením konkurzu, ktorými boli niektorí veritelia úpadcu uspokojení na úkor ostatných veriteľov. Navrhovateľ sa stal majiteľom členského podielu vo výške 8.298,48 eur. Navrhovateľ si prihlásil pohľadávku v konkurze, ktorý bol na Družstvo vyhlásený uznesením z 11.04.2011. Prihlásenú pohľadávku žalobcu správca konkurznej podstaty poprel a navrhovateľ podal incidenčnú žalobu, pričom konanie v tejto veci nie je doposiaľ ukončené. Z tohto skutkového stavu súd prvého stupňa vyvodil záver, že žaloba nie je dôvodná. Navrhovateľ bol povinný preukázať všetky tri podmienky vzniku zodpovednosti žalovanej za vznik škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom NBS pri výkone dohľadu nad Družstvom, ktorého bol navrhovateľ členom, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Ak nie je splnená čo len jedna z podmienok vzniku zodpovednosti štátu za vznik škody, nie je možné nárok na náhradu škody priznať. Týmito podmienkami sú v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. a/ existencia nesprávneho úradného postupu, b/ vznik škody, c/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by NBS vo vzťahu k Družstvu nesprávne úradne postupovala. Práve naopak, v konaní bolo preukázané, že NBS až od účinnosti zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch od 01.06.2010 bola oprávnená dohliadať aj na skutočnosť, či vyhlasovateľ majetkových hodnôt - Družstvo dodržiava schválený prospekt investície. NBS nevykonávala a ani nemohla vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, keďže by konala v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ako aj v rozpore so zákonom č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska, so zákonom č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj zákonom č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti poukázal aj na tú skutočnosť, že činnosť vyhlasovateľov verejnej ponuky majetkových hodnôt zákon o cenných papieroch reguluje len čiastočne v ust. § 126 až § 130 zák. č. 566/2001 Z.z.. Alternatívne investičné možnosti začala v rámci Európskej únie regulovať až smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ z 08.06.2011 o správcach alternatívnych investičných fondov a o zmene a doplnení smerníc 2003/41/ES a 2009/65/ES a nariadení ES č. 1060/2009 a EÚ č. 1095/2010, ktorú podľa jej článku 66 ods. 1 majú členské štáty EÚ vrátane Slovenskej republiky prevziať do svojich právnych poriadkov do 22.07.2013. Prevzatie smernice sa má vykonať na základe vládneho návrhu novely zákona č. 203/2011 Z.z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších prepisov a zákona č. 566/2001 o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Keďže navrhovateľ v konaní nepreukázal existenciu prvej podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom v zmysle § 9 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorou je nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad Družstvom, súd prvého stupňa žalobu zamietol. Súd prvého stupňa žalobu zamietol aj z dôvodu, že nárok na náhradu škody voči štátu môže byť úspešne uplatnený iba vtedy, ak nemôže poškodený dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky voči dlžníkovi, ktorý mu je povinný plniť. Navrhovateľ si svoj nárok na náhradu škody uplatnil v konkurznom konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 3K/95/2010 voči úpadcovi - Družstvu, čo znamená, že v prípade prebiehajúceho konkurzu na majetok dlžníka sa posúdenie nevyhnutnosti pohľadávky poškodeného - navrhovateľa ako predpokladu vzniku škody spôsobenej štátom odvíja až odo dňa, keď pominú účinky vyhláseného konkurzu alebo až vtedy,

keď nebude nárok navrhovateľa na základe právoplatného rozvrhového uznesenia súdu uspokojený. Pohľadávku navrhovateľa sice správca konkurznej podstaty poprel, čo však neznamená, že počas incidenčného konania pohľadávku žalobcu neuzná, navrhovateľ si uplatnil predmetnú pohľadávku incidenčnou žalobou. Súd doposiaľ o incidenčnej žalobe navrhovateľa nerozhodol a konkurz nie je ukončený. Preto podľa súdu prvého stupňa nie je možné ustáliť výšku škody, ktorá navrhovateľovi vznikla a jeho návrh je teda podaný predčasne. Ako bývalý člen družstva nárok na náhradu škody môže odporca uplatniť podľa § 243 ods. 4 Obch. zákonníka. Výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ súd prvého stupňa zamietol s odôvodnením, že verejná ponuka majetkových hodnôt nie je regulovaná smernicou EÚ 2003/71/ES - smernicou o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie, a o zmene a doplnení smernice 2001/34/ES, na ktorú sa navrhovateľ odvoláva v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Alternatívne investičné možnosti, medzi ktoré je možné zahrnúť aj činnosť vyhlasovateľov verejnej ponuky majetkových hodnôt, začala v rámci EÚ regulovať až smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ z 08.06.2011 o správcoch alternatívnych investičných fondov a o zmene a doplnení smerníc 2003/41/ES a 2009/65/ES a nariadením (ES) číslo 1060/2009, (EÚ) číslo 1095/2010. Súd prvého stupňa zaujal stanovisko, že rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o položených otázkach nie je nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej a naviac prvostupňový súd nie je súdom, proti rozhodnutiu ktorému nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva. Vzhľadom na to nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie, keďže táto povinnosť vyplýva len súdu, voči rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti výroku rozsudku, ktorým bol zamietnutý návrh vo veci samej, podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým z odvolacích dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. b), c), d) a f) O.s.p. žiadala prvostupňový rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že súd odporcovi uloží povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu škody v uplatnenej výške s príslušenstvom, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, alternatívne napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prvostupňovému súdu vytkla, že pri rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť, že NBS nepostupovala v súlade s princípom právneho štátu, ktorého súčasťou je aj princíp právnej istoty, keď základným atribútom je istota subjektov práva, že sa voči nim bude zachovávať právo, a teda orgány verejnej moci budú vo vzťahu k nim postupovať v súlade s ústavou a platnými právnymi predpismi, t. j. že ich postup bude zo strany subjektov práva predvídateľný. Opätovne poukázal na to, že sa spoliehala, že nedôjde ku škode na jej úkor, pretože vychádzala z garancie NBS ako orgánu dohľadu a nemohla predpokladať, že dohľad nad Prospektom investície je podľa NBS len formálny, resp. že takýto je jeho obsah podľa výkladu odporcu, pretože zákon o dohľade takýmto spôsobom obsah dohľadu nad Prospektom investícií nedefinoval a postup NBS bol preto svojvoľný v neprospech každého, ktorý sa na odporcu z hľadiska stability a ochrany investície spoľahol. Postup odporcu označila za svojvoľný, resp. arbitrárny v neprospech každého, kto sa na odporcu z hľadiska stability a ochrany investície spoľahol. Argument odporcu, o upozornení Družstva, že vykonáva dohľad nad jeho činnosťou ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa ust. § 135 ods. 1 zák. č. 566/2001 Z. z., ale nie dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, posúdila ako úplne irelevantný, nakoľko nemohol mať o takto zúženom dohľade orgánu vedomosť a nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa, že neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou a porušením zákonných povinností NBS spočívajúcim v nesprávnom výkone dohľadu, ktorým bol porušený zák. č. 566/2001 Z.z. V ďalšom uviedol, že povinnosťou NBS podľa ust. § 137 ods. 2 Zákona o cenných papieroch je a bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o skutočnostiach, ktoré sa týkajú dohliadaných subjektov a ich činností, pričom podľa ust. § 135 ods. 1 zákona o cenných papieroch, ktorý platí v tomto znení už od 1. mája 2007, Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt, ako aj obchodník, patril a patria k povinne dohliadaným subjektom zo strany NBS, napriek tomu, že odporca v priebehu celého konania tvrdil opak - preto mala NBS zisťovať všetky informácie a podklady o dodržiavaní, resp. nedodržiavaní povolení na činnosť vydaných NBS Družstvu (Prospekt investícií, vydaný vtedajším Úradom pre finančný trh a následne pravidelne kontrolovaný NBS) a OCP.

Povinný zákonný dohľad zo strany NBS bol dokonca koncipovaný tak široko, že má zisťovať informácie a podklady aj o iných rizikách, ako tých, ktoré vyplývajú z povolení na činnosť, vrátane rizík, ktorým sú vystavené dohliadané subjekty a v rámci nich aj Družstvo činnosťou obchodníka, vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu záujmov klientov dohliadaných subjektov, teda aj navrhovateľky. Poukázal na skutočnosť, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7C/206/2011 bolo

výpoveďou svedka X.. U. S., Csc., preukázané, že NBS už v roku 2007 pri kontrole Družstva zistila, že z hľadiska rizikovosti portfólia má nedostatočne rozložené portfólio, ktoré bolo tvorené zmenkou jediného emitenta, a to spoločnosti CI HOLDING, a. s., ktorý v tom čase akcionársky vlastnil OCP, z čoho vyplýva, že Družstvo malo všetky peňažné prostriedky od neho získané, investované v subjekte personálne a majetkovo prepojenom s obchodníkom a Družstvom. NBS sa po zistení o rizikovosti portfólia Družstva uspokojila s takou nápravou stavu, že toto portfólio bolo po vytknutí zo strany banky rozložené namiesto jednej do troch zmeniek, a to zmeniek vystavených spoločnosťou CI HOLDING a. s., CI Reality, s.r.o. a GLOBAL production s.r.o., pričom posledné dve spoločnosti boli opäť 100 % dcérskymi spoločnosťami CI HOLDING, a. s. a vo všetkých troch spoločnostiach bol navyše, či už členom predstavenstva alebo konateľom, Ing. Libor Červenka, vtedajší predseda predstavenstva obchodníka. Odvolateľ poukázal ďalej na to, že NBS naďalej akceptovala stav, že celé portfólio Družstva je rozložené a investované do prepojených subjektov s CI HOLDING a. s. a obchodníkom a napriek tomu, že vydala právoplatné sankčné rozhodnutie voči obchodníkovi, v ktorom konštatovala, že NBS vo svojej činnosti, pre svojich klientov a v rámci nich aj výslovne pre Družstvo, porušil zákon o cenných papieroch vo viacerých podstatných ohľadoch, ani po vydaní tohto rozhodnutia okrem udelenej pokuty vo výške 10.000 Eur, NBS nevyužila svoje kompetencie v zmysle zákona o cenných papieroch a neprijala žiadne následné kontrolné alebo významnejšie opatrenia (predbežne alebo celkom zakázať činnosť obchodníkovi alebo družstvu, resp. zrušiť povolenie na činnosť obchodníkovi alebo udeliť sankcie priamo členom predstavenstva alebo obchodníka). Následné podcenenie situácie a umožnenie ďalšej činnosti Družstva aj obchodníka s cennými papiermi, vyústilo v roku 2010 do nedostupnosti ním vložených prostriedkov do Družstva, pričom banka svojou nečinnosťou a ľahostajným prístupom k svojim kompetenciám zapríčinila aj to, že už nemohol rozpoznať riziko svojej investície, resp. že túto investíciu mu banka svojim zanedbateľným dohľadom ani v minimálnej možnej miere neochránila. Navrhovateľ tiež poukázala na skutočnosť, že Národná banka Slovenska tým, že dňa 4. marca 2011 obchodníkovi s cennými papiermi odňala licenciu na činnosť a Družstvu zakázala činnosť v roku 2011, potvrdila dlhodobé porušovanie zákona o cenných papieroch, z čoho vyplýva tolerovanie porušovania právnych predpisov minimálne od roku 2008 do roku 2011 Národnou bankou Slovenska. Uviedol, že existujúce konkurzné konanie samo osebe nevyučuje možnosť podať veriteľom, ktorý si prihlásili svoju pohľadávku do konkurzu, návrh na náhradu škody proti štátu a nerobí takýto návrh predčasným, pretože je povinnosťou súdu v konaní o náhradu škody skúmať, či aktuálny stav konkurzného konania objektívne vylučuje možnosť uspokojenia navrhovateľky ako veriteľa v konkurznom konaní, a ak áno, v akom rozsahu. Súd pri tomto hodnotení dokonca nemá čakať až na konečné rozvrhové uznesenie konkurzného súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 11. apríla 2012, sp. zn. 29Cdo/4968/2009), ale je povinný zohľadniť aj napr. správy ustanoveného správcu konkurznej podstaty o stave daného konkurzu - preto žiadna platná právna norma neumožňuje vysloviť záver o predčasnosti podania návrhu, a to ani vtedy, ak navrhovateľ doposiaľ nemala možnosť vymôcť plnenie od subjektu, ktorý jediný je podľa názoru odporcu a prvostupňového súdu povinný mu dané plnenie vrátiť s tým, že ani zák. č. 514/2003 Z. z. nevyžaduje žiadne predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávných vzťahov, ale naopak pripúšťa regresnú náhradu. Ak by prebiehajúce konkurzné konanie vylučovalo podanie občianskoprávnej, či inej žaloby o náhradu škody, potom by zákon o konkurze a reštrukturalizácii fakticky suspendoval Občiansky zákonník, zákon o zodpovednosti za škodu, ako i Trestný zákon v platnom znení, a to až do doby právoplatného skončenia konkurzného konania. Súčasne by to znamenalo, že zodpovednosť štátu, občianskoprávna zodpovednosť, či trestnoprávna zodpovednosť je subsidiárna voči zodpovednosti úpadcu podľa zákona o konkurze. Uviedol, že z písomného vyjadrenia správcu konkurznej podstaty o stave konkurzu zo dňa 20. augusta 2013 vyplýva, že v konkurznej podstate nie sú žiadne prostriedky, celý majetok je tvorený hypotetickými pohľadávkami z neukončených súdnych sporov proti NBS, Garančnému fondu investícií, či poisťovni Chartis Europe a iným odporcom, a preto aktuálny stav konkurzu vylučuje jeho možnosť svoju pohľadávku z konkurzu uspokojiť. Namietol, že zo zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že listinné dôkazy vyžiadané prvostupňovým súdom, resp. predložené účastníkmi konania neboli riadne vykonané spôsobom podľa § 129 ods. 1 O.s.p., a to s poukazom na uznesenie NS SR zo dňa 31. januára 2012, sp. zn. 6 MCdo 11/2010.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že prvostupňový súd v prejednávanej veci vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom spoľahlivého zistenia skutkového stavu (navrhnuté navrhovateľom), riadne zabezpečil dôkazné listiny aj z iných súdnych konaní v skutkovo a právne identických veciach a zároveň mal k dispozícii všetky pre vec podstatné a rozhodujúce písomné listinné dôkazy. Nesúhlasil s tvrdením navrhovateľky, že je povinnosťou všeobecného súdu dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania,

keď aj podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR všeobecný súd musí dať odpoveď na tie otázky nastolené účastníkom konania, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania a odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 241/07). Uviedol, že podstatou práva na spravodlivé konanie nie je právo na úspech v konaní, a teda právo na rozhodnutie zodpovedajúce názorom a predstavám navrhovateľky, a preto jej tvrdenie, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti považuje za denegatio iustitiae je účelové. Odporca vo svojom vyjadrení uviedol, že navrhovateľ sa účelovo snaží dodatočne navrhovať vykonanie ďalších právne irelevantných dôkazov, ktoré iba odďaľujú vydanie rozhodnutia vo veci a zároveň sa snaží vyfabulovať fiktívnu existenciu jeho údajného nesprávneho postupu a tiež fikciu, kedy sa tak stalo, pretože údajný nesprávny úradný postup nebol preukázaný a neexistuje s tým, že navrhovateľ nevyužil všetky možnosti na uplatnenie a vymoženie svojho nároku, pretože nepodala žiadny návrh proti členom predstavenstva, ani členom kontrolnej komisie Družstva, ktorí boli zodpovední za jeho riadenie, za hospodárenie a nakladanie s jeho majetkom. Podľa neho kompetencie NBS pri vykonávaní dohľadu nad dohliadanými subjektmi sú dané platnými právnymi predpismi a ich medze vyplývajú aj z Ústavy SR a konštantnej súdnej judikatúry, podľa ktorej všetky orgány verejnej moci môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, pričom je vylúčený extenzívny výklad (interpretácia) týchto ústavných princípov vyplývajúcich z článku 2 ods. 2 Ústavy SR s tým, že NBS postupovala v súlade s Ústavou SR a platnými právnymi predpismi, nebola nečinná, nespôsobilá žiadne prietahy a pri svojom postupe voči Družstvu a aj obchodníkovi s cennými papiermi dodržiavala zákonné pravidlá zakotvené ustanoveniami zákona o dohľade a zákona o cenných papieroch. Odporca vo svojom vyjadrení uviedol, že navrhovateľ mohla požiadať NBS o vysvetlenie jej zákonom zverených kompetencií v oblasti dohľadu nad finančným trhom a muselo mu byť známe, že s investíciou je spojené aj riziko a doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov s tým, že NBS môže ukladať sankcie dohliadanému subjektu len za také porušenie a neplnenie povinností, ktoré sú dohliadanému subjektu uložené zákonom, a ktoré zároveň patria do pôsobnosti a kompetencií orgánu dohľadu a až od účinnosti novelizovaného ust. § 129 ods. 3 zákona o cenných papieroch, teda až od 1. júna 2010 boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené tak, že Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo zákonom uloženú aj povinnosť dodržiavať schválený Prospekt investície, a teda až odvtedy mohla NBS dohliadať, či Družstvo schválený Prospekt investície dodržiava. Uviedol, že povinnosť aktualizovať Prospekt investície bola stanovená vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt až od 1. januára 2009, na základe novelizovaného ust. § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch v znení zák. č. 558/2008 Z. z. a počas celej doby od vyhlásenia verejnej ponuky majetkových hodnôt, štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt nepretržite zodpovedal a zodpovedá investorom za pravdivosť a úplnosť údajov v Prospekte investície a informácie a podklady, ktoré má NBS zisťovať v rámci predmetu dohľadu, sa vždy vzťahujú výlučne ku konkrétnemu druhu dohliadaného subjektu so zohľadnením jeho zákonom uložených povinností. Poukázal tiež na skutočnosť, že žiaden zákon neukladal vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt žiadne povinnosti v oblasti obmedzenia a rozloženia rizík ani krytia, na rozdiel od iných dohliadaných subjektov, a preto reálne neexistujúce povinnosti Družstva nemohla NBS kontrolovať, nakoľko vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt mal v súvislosti s rizikom iba jednu informačnú povinnosť podľa ust. § 129 ods. 1 písm. b) Zákona o cenných papieroch, ktorá spočívala v tom, že zverejnené alebo hromadne používané oznámenie o verejnej ponuke majetkových hodnôt muselo obsahovať taktiež upozornenie, z ktorého vyplývalo, že s touto investíciou je spojené aj riziko a doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov, a preto za dodržiavanie Prospektu investície Družstva bolo aj voči členom družstva vždy zodpovedné predstavenstvo ako štatutárny orgán, a to bez ohľadu na fakt, či vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt táto povinnosť bola alebo nebola osobitne zákonom uložená. Odporca uviedol, že NBS mohla kontrolovať len to, či si Družstvo plní informačné povinnosti o verejných ponukách majetkových hodnôt, a to, či informácie zverejňované Družstvom obsahujú náležitosti predpísané zákonom a či Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt zverejňuje finančné správy v zmysle bývalého ust. § 130 zákona o cenných papieroch, pričom tieto informácie NBS nepotvrdzovala a ani nemohla potvrdzovať, pretože mohla postupovať len v súlade s bývalými ustanoveniami § 129 a § 130 Zákona o cenných papieroch a nemohla potvrdzovať správnosť finančných ukazovateľov Družstva. Nesúhlasil s tvrdením navrhovateľky, že vo vzťahu k Družstvu bola NBS nečinná, nakoľko vydala relevantné rozhodnutia, pričom sa nedopustila žiadnych prietahov v konaní a postupovala v rámci jej oprávnení a

v súlade so zákonom o cenných papieroch, zák. č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj Ústavou SR. Vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4968/2009 odporca uviedol, že tento primárne rieši problematiku zodpovednosti iných subjektov ako štátu a iba sekundárne a marginálne sa zaoberá zodpovednosťou za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci a z jeho odôvodnenia zároveň vyplýva, že akokoľvek inak nie je možné zmiešavať posúdenie otázky vzniku škody pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci s otázkou zodpovednostných nárokov osôb uvedených v ust. § 3 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní a preto zodpovednosť štátu v prípade, ak existuje iný dlžník, je zodpovednosť subsidiárna a tiež objektívna, ktorej sa štát nemôže zbaviť, a preto musia byť najskôr využité všetky zákonné možnosti veriteľa voči iným dlžníkom a následne musia byť jednoznačne a nespochybniteľne preukázané všetky tri predpoklady tejto zodpovednosti za škodu, ktoré musia byť splnené súčasne. Uviedol, že skutočná existencia pohľadávky navrhovateľa a jej výška voči Družstvu sa bude zisťovať v rámci incidenčných súdnych konaní, pokiaľ ich správca konkurznej podstaty Družstva neuzná skôr a až následne, ak pohľadávka navrhovateľky voči Družstvu nebude uspokojená v rámci konkurzu, môže navrhovateľke vzniknúť škoda. K námietke navrhovateľa, že v konkurze na majetok Družstva a v súvisiacich incidenčných súdnych konaniach ani jeden a pol roka od vyhlásenia konkurzu nemajú veritelia ani len zistené pohľadávky, poukázal na písomné vyjadrenie správcu konkurznej podstaty Družstva zo dňa 14. septembra 2011, kde správca konkurznej podstaty konštatuje katastrofálny stav účtovníctva úpadcu, ktoré bolo vedené len do júla 2010 a po tomto dátume sa v účtovníctve nenachádzajú žiadne účtovné záznamy, účtovné doklady sú v neporiadku, mnohé z nich chýbajú a veľká časť finančných operácií úpadcu bola realizovaná v hotovosti bez riadneho zaznamenania v účtovníctve a pohľadávky neboli popreté z dôvodu, že by boli nedostatočne zdokumentované, ale v dôsledku veľmi podozrivého hospodárenia úpadcu v období pred konkurzom. Zároveň uviedol, že v zápisnici o pojednávaní síce nie je osobitne uvedené, že na tomto pojednávaní boli prečítané určité listiny alebo ich presne označené časti, ale z nej jasne vyplýva, že súd prvého stupňa jednotlivé dôkazy nachádzajúce sa doteraz v súdnom spise, oboznámil a presne špecifikoval o aké doklady išlo s tým, že v súlade s ust. § 121 O. s. p., netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti s tým, že z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. februára 2008, sp. zn. 1Obo/283/2006 vyplýva, že dôkazy, na ktoré účastník dodatočne poukazuje, sú súdu všeobecne známe, pretože účastník viedol desiatky sporov na rovnakom skutkovom a právnom základe voči rôznym dlžníkom, takže dokazovanie v tomto smere nebolo potrebné vykonať, pričom odporcovi je známe, že na Okresnom súde Bratislava I sú proti nemu vedené stovky sporov na rovnakom skutkovom a právnom základe, pričom vo všetkých sporoch majú navrhovatelia rovnakého právneho zástupcu.

Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nebolo navrhovateľkou podané dôvodne.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa na základe dokazovania vykonaného v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 O.s.p.) správne ustálil, že navrhovateľ v konaní nepreukázala nesprávny úradný postup zo strany NBS pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou Družstva. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na podrobné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, v ktorom súd prvého stupňa v súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 46/05, I. ÚS 352/6, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08) zodpovedal účastníkmi konania nastolené otázky, ktoré majú rozhodný význam pre posúdenie veci samej, a s ktorým sa stotožňuje aj súd druhého stupňa.

V danom prípade nebola spornou skutočnosť, že NBS bola povinná vykonávať dohľad nad činnosťou Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt; sporným bol rozsah tohto dohľadu. Zohľadniť treba pritom fakt, že až od účinnosti novelizovaného ust. § 129 ods. 3 zák. č. 566/2001 Z.z. (novela zákona č. 566/2001 Z. z. vykonaná zákonom č. 129/2010 Z. z.), teda až od 1. 6. 2010 boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené tak, že Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo zákonom uloženú povinnosť dodržiavať schválený prospekt investície. Z uvedeného potom vyplýva, že aj NBS mohla až od 01. 06. 2010 dohliadať na to, či Družstvo dodržiava schválený prospekt investície. Rovnako aj povinnosť aktualizovať prospekt investície v zmysle § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. bola vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt stanovená až od 01. 01. 2009 na základe novelizovaného ust. § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. (novela zák. č. 566/2001 Z. z. vykonaná zákonom

č. 558/2008 Z. z.). Počas celej doby od vyhlásenia verejnej ponuky majetkových hodnôt zodpovedal investorom za pravdivosť a úplnosť údajov v prospekte investície štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt (§ 128 ods. 1 písm. h) zák. č. 566/2001 Z. z. pokiaľ ide o rizikovosť portfólia, zák. č. 566/2001 Z. z. neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt, a teda ani Družstvu, žiadne povinnosti v oblasti rozloženia rizík, na rozdiel od iných dohliadaných subjektov ako napr. správckové spoločnosti pre kolektívne investovanie). Neexistujúce povinnosti Družstva preto nemohli byť ani predmetom kontroly NBS. Navrhovateľ sa tiež mylne domnieva, že NBS vykonávala dohľad nad finančnými ukazovateľmi Družstva. Podľa platnej právnej úpravy NBS mohla kontrolovať len to, či Družstvo plní informačné povinnosti v zmysle ust. § 126 až 130 zák. č. 566/2001 Z. z. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že navrhovateľ si musela byť vedomá toho, že s jej investíciou je spojené riziko, a že doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov (ust. § 129 ods. 1 písm. b) zák. č. 566/2001 Z. z. v znení platnom do 21. 7. 2013; § 126 až 130 boli zo zákona č. 566/2001 Z. z. vypustené novelou vykonanou zákonom č. 206/2013 Z. z. účinným dňa 22. 7. 2013). Ak si toho navrhovateľka vedomá nebola, nemožno to pričítať na farchu NBS v zmysle zásady vigilanti bus iura non excusat (nezalosť zákona neospravedlňuje). To isté platí aj pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľky, podľa ktorej o rozsahu dohľadu NBS nad činnosťou Družstva nemala vedomosť.

Nemožno sa stotožniť ani s námietkou navrhovateľky o povinnosti NBS v oblasti skúmania rizikovosti portfólia Družstva, nakoľko zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt v tomto smere žiadne povinnosti, a preto ani NBS z neho nevyplývala povinnosť, ktorá by jej ako povinnému subjektu takúto povinnosť ukladala. Je nepochybné, že ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv subjektu, avšak na druhej strane nemožno prehliadať, že štát je povinný striktne dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsoiacej) interpretácii vo svetle presne zákonom stanovených povinností NBS. Štát by sa nemohol zbaviť zodpovednosti za postup NBS iba v prípade, ak by sa jeho postup ukázal mylným, zasahujúcim do základných práv navrhovateľky, ktorý však nemôže vychádzať z toho, ako takýto postup navrhovateľky vyhodnotil, ale musí vychádzať výlučne z toho, že nemožno prisúdiť NBS pri aplikácii zákonov viac povinností ako tých, ktoré jej konkrétnym spôsobom vyplývajú zo zákona.

Z obsahu Zmluvy uzavretej medzi Družstvom a OCP vyplýva, že jej podstatou bol výkon finančných operácií za účelom obhospodarovania cenných papierov a iných finančných nástrojov a iných operácií súvisiacich s riadením portfólia družstva, čo v praxi znamenalo, že OCP obchodoval vo vlastnom mene na účet Družstva, čiže riziko nieslo samotné Družstvo, ktoré bolo iniciátorom celého obchodu Družstva, a ktoré dávalo pokyny na nákup, či predaj toho ktorého finančného nástroja (článok III bod 1 písm. c) Zmluvy v spojení s § 5 zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch). V danom prípade išlo o služby, ktoré Družstvo ako klient OCP využívalo na vlastné riziko s vedomím, že ziskovosť uvedených operácií nie je zaručená. Navrhovateľ si ako člen Družstva, ktoré za týmto účelom zhodnocovalo portfólio, musela byť vedomá, že vývoj na finančných trhoch nemožno s istotou predpovedať a odhadnúť, čo je podstatným znakom týchto obchodov prostredníctvom obchodníkov s cennými papiermi s tým, že až do rozhodnutia NBS zo dňa 21. decembra 2010, č. ODT-8305-5/2010, ktorým odobrala OCP povolenie na poskytovanie investičných služieb, potvrdeným rozhodnutím Bankovej rady NBS zo dňa 1. marca 2011, č. GUV - 274/2011, vykonával obchodník s cennými papiermi túto činnosť ako regulovanú NBS. Činnosť Družstva, ktorého bola navrhovateľ v rozhodnom čase členom, spĺňala znaky investovania s finančnými prostriedkami, disponibilnými za účelom ich zhodnotenia, pričom táto forma nakladania s vlastným majetkom je spôsob zhodnocovania na vlastné riziko, riziko v zmysle neistého výnosu z realizovaného finančného investovania; a zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť OCP voči Družstvu, či sekundárnu zodpovednosť Družstva voči žalobcovi.

Odhliadnuc aj od aktívneho prístupu NBS k obchodníkovi s cennými papiermi, preukázaného jej rozhodnutím zo dňa 8. januára 2008, č. OPK - 9750/3/2007, ktorým uložila OCP pokutu vo výške 16.596,96 euro, kedy po zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie Bankovou radou NBS, opätovne rozhodnutím zo dňa 20. augusta 2008, č. OPK-9750-5/2007 uložila obchodníkovi s cennými papiermi pokutu vo výške 9.958,18 euro a následne rozhodnutím zo dňa 21. decembra 2010, č. ODT-8305-5/2010 odobrala OCP povolenie na poskytovanie investičných služieb, odvolací súd sa nepovažuje za dôvodnú ani námietku navrhovateľky o nedostatočných opatreniach NBS na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení OCP pri činnosti voči Družstvu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľ sa nemôže v konaní domáhať náhrady škody titulom nesprávneho

úradného postupu spočívajúcom v takom pochybení v postupe NBS, ktoré sa týka hmotnoprávneho posúdenia veci; hmotnoprávne pochybenia sa môžu priamo odraziť len v obsahu rozhodnutí NBS, keďže za nesprávny úradný postup nie je možné považovať to, keď výklad zákona, právne posúdenie veci, či aplikácia zákona na daný skutkový stav zo strany štátneho orgánu sú odlišné od tých, aké očakáva ten účastník, koho práv či právom chránených záujmov sa má rozhodnutie dotýkať.

S poukazom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že v prejednávanej veci nebol preukázaný základný predpoklad pre založenie objektívneho zodpovednostného vzťahu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z., a to nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci (§ 9 uvedeného zákona).

Odvolačný súd sa napokon nestotožnil ani s odvolacou námietkou týkajúcou sa procesného pochybenia súdu prvého stupňa, ktorý podľa navrhovateľa na pojednávaní nevykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predpísaným spôsobom. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného dňa 12. januára 2016 totiž vyplýva, že sám právny zástupca navrhovateľa súdu uviedol, že obsah listinných dôkazov je mu známy a netrvá na oboznamovaní listín čítaním.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p., a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.